

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Giltig från: 2025-06-11

Innehållsansvar: Niklas Lundqvist, (niklu), Sjuksköterska

Giltig till: 2027-06-03

Granskad av: Jeanette Carlqvist, (jeaek3), Överläkare

Godkänd av: John Brandberg, (johbr4), Verksamhetschef

Extravasering av kontrastmedel

Syfte

Att klargöra riktlinjer vad gäller patient som får kontrastmedel extravasalt i samband med radiologisk undersökning. Dokumentet avser riskreducering och behandling av extravasering.

Bakgrund

Med låg- och iso-osmolära jod- och MR kontrastmedel uppträder i de flesta fall inga allvarliga skador, många gånger inte heller några symtom alls. Men ibland uppträder symtom som kan vara följande:

Progredierande smärta/erytem

Ödem

Nedsatt vävnadsperfusion

Nedsatt sensibilitet

Blåsbildning

Handläggning vid extravasering

- Individuell riskbedömning ska göras av extravaseringen beroende på mängd och lokalisation.
- Vid behov tillkallas radiolog för ställningstagande av fortsatt vård.
- Vid oklarhet om extravasering av jodkontrastmedel inträffat kan en översiktsröntgen av injektionsstället genomföras.
- All dokumentation sker i aktuellt journalsystem (RIS/PACS).
- För patient från akutmottagning eller vårdavdelning:
 - Meddela muntligt och skriftligt att kontrastmedel gått extravasalt för fortsatt handläggning.
- Muntlig- och skriftlig information lämnas till patienten, ([bilaga1](#)). Då symtom/tecken kan dröja upp till 1 dygn ska patienten informeras och

uppmannas att vända sig till 1177 eller aktuell vårdinrättning om symtom uppträder.

- Om symtom (enligt ovan) utvecklas:
 - Högläge av aktuell extremitet.
 - Lokalbehandling med is i plastpåse och observation.
 - Vara observant på progredierande symtom till exempel blåsbildning, induration, temperatur, cirkulation och sensibilitet.
 - Symtomprogress – kirurgkonsult.

Riskreducering

- Sätt ny Perifer venkateter (PVK) om tveksamhet till funktionen av befintlig PVK, t.ex. trögt att spruta och/eller smärta vid injektion.
- Anpassa PVK-storlek till kärl och injektionshastighet.
- Placera PVK i en så grov ven som möjligt, helst i armvecket.
- Övervakning av injektionen med palpering av kärlsträngen proximalt om PVK.

REFERENSER

[Rekommendationer jodkontrastmedel](#)

[Kontrastmedelsgruppens rekommendationer och riktlinjer Svensk Förening för Medicinsk Radiologi.](#)

Bilaga 1

Information till dig som har undersökts med röntgenkontrastmedel som sprutats in i blodet och där blodkärlet har spruckit

Kontrastmedlet är i sig inte farligt för kroppen om det kommer utanför blodkärlet. Det finns risk för svullnad och smärta i omgivande vävnad, såsom hud och muskler.

- Du ska vara observant på om symtomen dvs svullnad, rodnad, smärta eller känselnedsättning förvärras istället för att bli bättre under det närmaste dygnet.
- Förändringarna kan dröja upp till 1 dygn, därför är det viktigt att Du fortsätter att kontrollera aktuellt område.
- Uppstår en försämring ombeds Du kontakta 1177, uppge att Du fått röntgenkontrastmedel där blodkärlet spruckit.

Vid akuta tillstånd ring 112, meddela att Du fått röntgenkontrastmedel

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Innehållsansvar: Niklas Lundqvist, (niklu), Sjuksköterska

Granskad av: Jeanette Carlqvist, (jeaek3), Överläkare

Godkänd av: John Brandberg, (johbr4), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9802-1816834204-917

Version: 19.0

Giltig från: 2025-06-11

Giltig till: 2027-06-03